

על החשיבות של מזרח תיכון מפורז מנשק גרעיני ומנשק להשמדה המונית

מאמר המערכת

המאמץ הבינלאומי לפרק את המזרח התיכון מנשק גרעיני ומנשק להשמדה המונית לא זוכה בתשומת לב מספקת. הכשלון עד כה להגיע להסכמה בינלאומית בענין תוכנית הגרעין האיראנית, הבעיות שנוצרו עקב העמימות הישראלית בנוגע ליכולתה הגרעינית, הפחד מפני מירון חימוש גרעיני באיזור, ודחיקתן של קבוצות איסלאמיות קיצוניות לפינה, מציבים איום הולך וגדל על הבטחון האיזורי ועל היציבות במזרח התיכון.

דעת הקהל במזרח התיכון ממוקדת בפוליטיקה השוטפת ובחיי היום היום. עובדה זו כשלעצמה צריכה להדאיג אותנו. הזנחה או המעטה בערך הסכנה לא יעלים אותה, להיפך, כולנו נייעשה פגיעים יותר.

כתב העת פלסטיין-אזריל גורנל (PIJ) מעונין להציב את הנושא על סדר היום האיזורי והבינלאומי. במרץ 2010, הקדשנו גליון שלם לנושא, ומאז השתתפנו ואף היינו מעורבים בארגון של מספר כנסים איזוריים ובינלאומיים על הנושא. מפגשים אילו כללו שיחות בין גורמים איזוריים וכן מאמצים להעלאת מודעות ציבורית בישראל ובמדינות ערב השכנות לצורך לפרז את האיזור מאיומים גרעיניים וכל נשק אחר להשמדה המונית, לרבות נשק כימי וביולוגי.

אחת המטרות העיקריות במפגשים אילו היתה לספק לחברה האזרחית מידע והמלצות לקראת הכנס הבינלאומי למזרח תיכון מפורז מנשק גרעיני ונשק להשמדה המונית שהיה אמור להתקיים בהלסינקי במהלך 2012, בהמשך להחלטה שהתקבלה בניו-יורק במאי 2010 בכנס שכלל דיונים על האמנה למניעת הפצה של נשק גרעיני (NPT) לרוע המזל, הכנס בהלסינקי נדחה - לדעת רבים בגלל סירובה של ישראל לדון בנושא ברצינות, ועקב עמדתה של ארה"ב המגבה את ישראל תוך הפגנת חוסר הבנה של הנושא כמצופה מהמעצמה הגרעינית הגדולה בעולם. המבוי הסתום אליו נקלעו שיחות השלום בין ישראל והפלשתינים אינו צריך להוות תירוץ להכשיל או לדחות הפגנת מחויבות אמיתית לתהליך שבסופו המזרח התיכון יהיה מפורז מנשק גרעיני ונשק להשמדה המונית. התקדמות בשתי החזיתות הכרחית, בין אם במקביל או בנפרד. האיום שמטיל סכסוך מזוין קונבנציונאלי הינו יותר מוחשי מזה של סכסוך גרעיני. המימדים הגיאוגרפיים והטריטוריאליים של המזרח התיכון הופכים את השימוש בנשק גרעיני ונשק להשמדה המונית להרסני באופן שווה עבור כל המדינות באיזור.

זאת, מבלי להפחית מתרומתו של הסכם פוליטי לסיום הסכסוך הישראלי-ערבי לתהליך פירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני ונשק להשמדה המונית או ליציבות האיזור ושגשוגו. המפתח ליציבות ושגשוג כאלה הוא פתרון הסכסוך הישראלי-פלשתיני לרבות סיום הכיבוש הישראלי וישום פתרון שתי המדינות. מהלך כזה יאפשר להפנות משאבים לבניה ופיתוח במקום להרס.

בהקשר זה, יש לחזק את המאמץ הבינלאומי שיבטיח שאיראן לא תפתח נשק גרעיני או אפילו יכולת גרעינית, ולהרחיבו במסגרת מדיניות רחבה יותר שתכלול מחויבות איזורית ליצירת איזור מפורז מנשק גרעיני.

אחד היעדים העיקריים של גליון זה הוא ליצור משאב שיוכל לשמש את כל מי שרוצה לקדם את הנושא בקרב הקהילה האיזורית והבינלאומית. גליון זה ילווה בסדרת אירועים ודיונים ציבוריים כדי להעמיק את המודעות לנושא ולעודד שיח ציבורי על האיומים שנשק כזה מציב.

הפלסטיין-אזריל גורנל תמשיך את מעורבותה בפעילויות מגוונות שמטרתן להשיג פתרון פוליטי לסכסוך הישראלי-פלשתיני, סיום הכיבוש, והקמת מדינה פלשתינית עצמאית בגבולות 1967 עם חילופי שטחים מוסכמים, כשמזרח ירושלים היא בירתה. פעילויות אלה יתקיימו לצד אירועים אחרים שימקדו את תשומת הלב בסכנה שבפיתוח נשק גרעיני ובצורך לפרז את המזרח התיכון מנשק כזה.